

Mbo'er op pabo worstelt met theorie

Steeds meer onderwijsassistenten stromen door naar de pabo. Over hun niveau is veel discussie. Extra lesstof op het mbo en een scherpere selectie op de pabo kunnen eraan bijdragen dat ze goede resultaten halen.

door Kees van Bergen en Peter Krooneman

Het is pas tien jaar geleden dat de functie van onderwijsassistent in het basisonderwijs werd geïntroduceerd. Formeel zijn er geen bevoegdheidseisen voor dit beroep, maar sinds 1 augustus 1998 bestaat er wel een speciale opleiding voor: de vierjarige mbo-opleiding tot onderwijsassistent. Het diploma geeft recht een vervolgopleiding tot leerkracht basisonderwijs te volgen aan de pabo. Een aantal pabo's biedt studenten met deze vooropleiding een verkorte, meestal driejarige opleiding aan. Het aantal studenten met een mbo-vooropleiding stijgt de afgelopen jaren gestaag. Van alle eerstejaars die in 2005 instroomden op de pabo, was ongeveer een derde afkomstig van het mbo.

VRIJSTELLINGEN

Over het niveau van de doorstromers naar de pabo is veel te doen geweest. Regioplan deed onderzoek naar de ervaringen van en met deze doorstromers. In opdracht van het Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt (SBO) en het Kenniscentrum OVDB zijn op vijf pabo's gesprekken gevoerd met betrokkenen en er is een web-enquête uitgezet.

Ondanks de groei van het aantal gaat het inderdaad niet goed met de onderwijsassistenten op de pabo. Ze hebben weliswaar meer praktijkervaring dan andere startende pabo-studenten, maar met het theoretische en vakinhoudelijke niveau van de studie en met de vereiste studievasthoudingen hebben ze vaak meer moeite. Ze stoppen verhoudingsgewijs ook iets vaker met hun studie.

Daarbij zijn wel wat nuanceringen bij aan te brengen. Zo is om te beginnen de uitstroom op de pabo iets *lager* dan gemiddeld in het hbo. En studenten met een mbo-vooropleiding vallen op de pabo maar weinig vaker uit dan studenten met een havo-diploma.

Een veel groter verschil is er tussen allochtone en autochtone studenten. Van de studenten van niet-westerse herkomst die in 2004 op de pabo's instroomden, viel zesenveertig procent uit. Dat is twee keer zo veel als bij studenten van autochtone herkomst. Vooral onder studenten uit een stedelijke omgeving, met een mbo-vooropleiding en van allochtone afkomst is de uitval hoog.

Aanpassingen in het mbo-traject kunnen het niveau van onderwijsassistenten verhogen. Daarbij valt te denken aan extra stof en begeleiding voor leerlingen die door willen stromen. Pabo's op hun beurt moeten belangstellenden in

HUMAN TOUCH PHOTO

een vroeg stadium een zo reëel mogelijk beroepsbeeld bijbrengen. Ook dienen zij de eisen voor taal en rekenen nog duidelijker te communiceren.

Daarnaast zou het eerste jaar aan de pabo diverse selectiemomenten moeten kennen, waar strikt de hand aan wordt gehouden. Vraag is of pabo's bereid zijn zo'n strakke selectie uit te voeren op een belangrijk deel van hun instroom. Wellicht moeten landelijk vastgestelde normen en centraal afgenomen toetsen hierbij een rol spelen. Aan de invoering van een verplichte taal- en rekentoets die leidt tot een bindend studieadvies wordt al gewerkt.

Het bieden van een verkort pabo-traject aan onderwijsassistenten lijkt onverstandig. Meer perspectief biedt het om vrijstellingen te geven op basis van de capaciteiten van de individuele student; dit sluit ook beter aan bij de overgang naar competentiegericht leren die op veel roc's en pabo's plaatsvindt.

Tot slot zouden pabo's hun bestaande specialisaties op het jonge dan wel het oudere kind verder door kunnen voeren. Een opleiding die alleen bevoegdheden geeft voor het lesgeven aan de onderbouw biedt kansen aan mbo'ers die vakinhoudelijk moeite met de lesstof hebben, maar die jonge kinderen in ander opzichten veel kunnen bieden. <<

Kees van Bergen en Peter Krooneman, Knelpunten en oplossingen bij de overgang van mbo naar pabo en leraarschap. Het rapport is te downloaden via www.sboinfo.nl of www.ovdb.nl.